**بسمه تعالی**

**دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان**

**دانشکده بهداشت، گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت**

**طرح درس ترمی (Course Plan)**

| | |
|---|---|
| نام درس: آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت | نیم سال دوم سال تحصیلی۴۰۶- ۱۴۰۵ |
| گروه آموزشی: بهداشت عمومی | رشته و مقطع تحصیلی: ترم چهار بهداشت عمومی |
| روز و ساعت برگزاری: دوشنبه ۱۶-۱۴ | محل برگزاری: دانشکده بهداشت، کلاس شماره ۱۰۴ |
| تعداد واحد: ۲ (۲واحد تئوری)۳۴ ساعت | پیش نیاز: ندارد |


| | |
|---|---|
| **مسئول درس:**<br>**دکتر مصطفی نصیرزاده** | تلفن (دپارتمان): تلفن دانشکده ۳۱۳۱۵۲۴۲-۰۳۴<br>روزهای تماس و مشاوره: یک شنبه و چهارشنبه شنبه ساعت ۱۲-۱۰<br>آدرس دفتر: دانشکده بهداشت، گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت |

E-mail: mnasirzadeh13@yahoo.com


**شرح درس: آشنایی فراگیر با مفاهیم آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت و اهمیت اجرای اقدامات آن، در ابعاد مختلف و رویکردهای سطح فرد، محیط، سازمان و جامعه؛ و توانایی طراحی و اجرای مداخلات در محل‌های خدمت.**

**اهداف کلی دوره:** توانمندسازی دانشجویان در طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه‌های جامع ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت به‌منظور ارتقاء رفتارهای سالم در جامعه.

- **در پایان درس دانشجو باید بتواند:**
- اهمیت، مفاهیم و اصول آموزش بهداشت را توضیح دهد.
- نیازسنجی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت را توصیف کند.
- انواع مداخلات آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت را تشریح کند.
- ارزشیابی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت را توضیح دهد.
- موانع و چالش‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت را شرح دهد.
- انواع مداخلات آموزش بهداشت در افزایش نرخ باروری کلی را توضیح دهد.
-

- **سرفصل دروس (۳۴ ساعت)**

۱. مفاهیم، تعاریف و ابعاد سلامت و عوامل مؤثر بر آن
۲. اهمیت و نقش رفتارهای فردی در ارتقای سلامت و سبک زندگی
۳. تعاریف، تاریخچه، اهمیت و اصول آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
۴. منشورهای ارتقای سلامت (اوتاوا و ...)
۵. مفاهیم اساسی (آگاهی، نگرش، رفتار و روش‌های سنجش آنها — توانمندسازی، مشارکت، حمایت همه‌جانبه)
۶. رویکردهای مختلف آموزش و ارتقای سلامت
۷. تئوری‌ها و مدل‌های برنامه‌ریزی و مطالعه رفتار (مدل برنامه‌ریزی پرسید، اعتقاد بهداشتی)
۸. نیازسنجی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
۹. انواع مداخلات آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
۱۰. ارزشیابی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
۱۱. موانع و چالش‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

۱۲. ویژگی‌های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در مراکز بهداشتی درمانی، مدارس، محیط‌های کار و اجتماع
۱۳. نقش‌ها، وظایف و صلاحیت‌های حرفه‌ای شاغلین در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
۱۴. انواع مداخلات آموزش بهداشت در افزایش نرخ باروری کلی
۱۵. اهمیت و نقش رفتارهای فردی در ارتقاء فرزندآوری

**منابع اصلی درس**


۱. مبانی ارتقا سلامت، طاهره دهداری، رمضانخانی ع، زرقی ر. تهران. انتشارات نظری
۲. آموزش بهداشت. آقا ملایی ت. اهواز. انتشارات دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان
۳. اصول و مبانی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، محسن صفاری و داوود شجاعی زاده، انتشارات سماط
۴. آموزش بهداشت، کارایی و تاثیر آن. ترجمه فرشته فرزیان پور، انتشارات بشری
۵. مبانی آموزش بهداشت، منوچهر محسنی
۶. روان شناسی پرورشی نوین، دکتر علی اکبر سیف
۷. برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی برنامه های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، جیمز اف مک کندی، ترجمه: شورای سیاستگزاری، انتشارات مهر رواش
۸. نیازسنجی در نظام ارائه خدمات بهداشتی درمانی، دکتر غلامرضا شریفی راد
۹. طراحی پیام های آموزشی، محمد حسین امیر تیموری
۱۰. ارتباط و طراحی پیام در سلامت، طاهره دهداری و همکاران، انتشارات مرکز پژوهش های سلامت مبتنی بر مشارکت جامعه
۱۱. آموزش بهداشت، فروغ شفیعی، انتشارات دانشگاه تهران، آخرین چاپ


**منابع فرعی و لینک های مرتبط**

**اینترنت مبتنی بر طرح درس و نیاز دانشجویان** (جستجوی منابع علمی)

**شیوه تدریس:** سخنرانی، کار گروهی، ارائه فعالیت ها و بحث علمی، پرسش و پاسخ. ایفای نقش توسط دانشجویان - بکارگیری روشهای مبتنی بر تیم و کارتیمی TBL- یادگیری مبتنی بر مشکلPBL و بکارگیری روش کلاس وارونهFC

**نحوه ارزشیابی دانشجو و امتیاز مربوط به آن: جمع کل ۲۰ نمره**

الف) فعالیت کلاسی، مشارکت در کلاس و ارائه کلاسی۴ نمره و ارسال به موقع تکالیف. (تکالیف ۳ نمره)
ب) کوئیزهای کلاسی ۲ نمره
ج) امتحان میان ترم ۶ نمره (بصورت تستی- تشریحی)
د) آزمون پایان ترم ۸ نمره (بصورت تستی- تشریحی)
ن) کسب نمره کامل در کار عملی بستگی به کیفیت و ارائه به موقع آن دارد:
ه) فعالیت های یادگیری بر اساس سیاست های دانشگاه مبنی بر ترویج آموزش پاسخگو طراحی شده است
نمره مازاد جهت تشویق دانشجو: مشارکت فعال در کلاس درس و فعالیت در پیشبرد اهداف تحصیلی

**مقررات و نحوه برخورد با غیبت و تاخیر دانشجو :** مطابق قوانین آموزشی دانشکده اعمال خواهد شد.

*****

## جدول زمان بندی ارائه برنامه درس

| نام درس: آموزش بهداشت و ارتباطات نیم سال دوم سال تحصیلی ۴۰۶- ۱۴۰۵ | | | |
|---|---|---|---|
| جلسه | موضوع تدریس | اهداف اختصاصی تدریس | حیطه یادگیری |
| جلسه اول | معارفه و معرفی طرح درس، انتظارات | - معارفه و معرفی، ارائه طرح درس، بیان انتظارات و چگونگی تدریس و ارزشیابی تدریس.<br>- انجام پیش آزمون<br>- توضیح فعالیت های عملی | دانش و نگرش |
| جلسه دوم | تعریف ، اهداف، اصول و فلسفه آموزش بهداشت | - آشنایی با اهمیت و ضرورت آموزش بهداشت<br>- آشنایی با تعاریف آموزش بهداشت<br>- آشنایی با اهداف آموزش بهداشت<br>- آشنایی با تاریخچه آموزش بهداشت<br>- آشنایی با انواع اقدامات در آموزش بهداشت | دانش و نگرش |
| جلسه سوم | مبانی و اصول آموزش بهداشت | - آشنایی با مبانی آموزش بهداشت<br>- آشنایی با اصول آموزش بهداشت<br>- تبیین اهمیت مبانی و اصول آموزش بهداشت | دانش و نگرش |
| جلسه چهارم | سلامت، رفتار و رفتار بهداشتی، یادگیری و تغییر رفتار و مفاهیم آن | - آشنایی با مفهوم سلامت<br>- آشنایی با مفهوم رفتار و رفتار بهداشتی<br>- آشنایی با مفهوم تغییر<br>- تبیین فرآیند تغییر رفتار | دانش و نگرش |
| جلسه پنجم | انواع برنامه های آموزش بهداشت | - آشنایی با آموزش بهداشت اولیه، ثانویه و ثالثیه<br>- آشنایی با انواع برنامه های آموزش بهداشت (برنامه های بنیادی، ضربتی و لحظه ای) | دانش و نگرش |
| جلسه ششم | تعریف و مفاهیم مربوط به ارتقاء سلامت | - آشنایی با تاریخچه ظهور ارتقا سلامت<br>- آشنایی با تعاریف ارتقا سلامت<br>- آشنایی با اصول کلیدی ارتقا سلامت<br>- تبیین اهمیت برنامه های ارتقا سلامت<br>- آشنایی با پیش نیازهای ارتقا سلامت<br>- آشنایی با پیش شرط های ارتقا سلامت<br>- آشنایی با قلمرو فعالیت های ارتقا سلامت<br>- آشنایی با اقدامات کلیدی ارتقا سلامت | دانش و نگرش |
| جلسه هفتم | آموزش بهداشت و توسعه<br>آموزش بهداشت و فرهنگ | - آشنایی با مفهوم فرهنگ<br>- تبیین ارتباط بین فرهنگ و آموزش<br>- آشنایی با فرآیند پذیرش و مراحل آن | دانش و نگرش |

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| جلسه هشتم | - آزمون میان ترم | | | |
| جلسه نهم | ارزیابی نیازها | - آشنایی با مفهوم نیازسنجی<br>- تبیین اهمیت نیازسنجی<br>- آشنایی با تعریف نیازسنجی<br>- آشنایی با انواع نیاز<br>- آشنایی با تکنیک های نیازسنجی (دلفی، فیش بال و تل استار) | دانشی و نگرشی | |
| جلسه دهم | مفاهیم اساسی | - آشنایی با مفاهیم آگاهی، نگرش، رفتار و روش‌های سنجش آنها — توانمندسازی، مشارکت، حمایت همه‌جانبه | | |
| جلسه یازدهم | رویکردهای مختلف آموزش و ارتقای سلامت | - آشنایی با رویکردهای مختلف آموزش و ارتقای سلامت | | |
| جلسه دوازدهم | مراحل برنامه ریزی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت | - آشنایی با مفهوم برنامه ریزی<br>- آشنایی با الگوی پرسید پروسید در طراحی برنامه های آموزشی و اعتقاد بهداشتی<br>- تبیین اهمیت برنامه ریزی در برنامه های آموزش بهداشت | دانشی و نگرشی | |
| جلسه سیزدهم | ارزشیابی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت | - آشنایی با مفهوم ارزشیابی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت | دانشی و نگرشی | |
| جلسه چهاردهم | موانع و چالش‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت | - موانع و چالش‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت | دانشی و نگرشی | |
| جلسه پانزدهم | آموزش در محیط های کار | - ویژگی‌های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در مراکز بهداشتی درمانی، مدارس، محیط‌های کار و اجتماع | دانشی و نگرشی | |
| جلسه شانزدهم | صلاحیت های حرفه ای | - نقش‌ها، وظایف و صلاحیت‌های حرفه‌ای شاغلین در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت | | |
| جلسه هفدهم | آموزش و صیانت از جمعیت | - انواع مداخلات آموزش بهداشت در افزایش نرخ باروری کلی | | |

**دوره های آموزشی مورد نیاز در قالب کارگاه های آموزشی با هدف توانمندسازی دانشجویان:**

- جلب حمایت همه جانبه
- طراحی کمپین های آموزشی
- الگو ها و نظریه های تغییر رفتار
- ارتباط، اصول ارتباطات، تئوریهای ارتباط

- آموزش و روش های آموزشی

**** در هر جلسه آموزش، با هدف ارتقا مهارت دانشجویان در راستای اجرایی ارائه یک برنامه اموزشی با کیفیت و علمی، یک برنامه آموزشی کوتاه مدت به مدت۱۰ دقیقه توسط ۲۰ درصد از دانشجویان، با بکارگیری کلیه اصول آموزشی فراگرفته شده در درس، اجرا و سپس کیفیت اجرا به بحث گذاشته خواهد شد و با ارائه نکات علمی سعی در توانمندسازی دانشجویان خواهیم داشت.**

**تاریخ امتحان پایان ترم:** مطابق تقویم آموزشی دانشکده،

**سایر تذکرهای مهم برای دانشجویان:**

**رعایت شئونات اخلاقی** در طی دوره، مشارکت فعال، در ارزشیابی حائز اهمیت است.

**شیوه آموزشی:** سخنرانی و پرسش و پاسخ و بحث کلاسی، ایفای نقش متناسب با اهداف درس و حیطه های یادگیری

**حیطه های یادگیری در این درس:** شناختی، عاطفی و روانی حرکتی

**وسایل کمک آموزشی:** وایت برد، پاورپوینت و کامپیوتر و دستگاه دیتا شو

**موضوعات کارگروهی:**

- نقش هوش مصنوعی و معرفی برخی سامانه های هوش مصنوعی در آموزش
-جلب حمایت همه جانبه در آموزش بهداشت
- نیازسنجی در آموزش بهداشت
- هماهنگی بین بخشی،
- سواد بهداشتی و توسعه فرهنگ جامعه،
- آشنایی با وظایف کارکنان واحد آموزش بهداشت
- ارائه یک برنامه آموزش بهداشت/ ارائه مقاله که مداخله ای باشد.
- مشاوره و اصول مشاوره در حوزه سلامت
- روشهای سازماندهی یک بسیج بهداشتی و بسیج منابع برای اجرای یک پروژه
- الگوهای تغییر رفتار